N°. 15. 1835.

BREDASCHE COURANT.

Staat- ; Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 18 en 19 Januarij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

Rusland. — Bij de bijzondere afgevaardigden zijn gisteren de discussiën over het budget der publieke godsdienst voortgezet, zonder dat dezelve tot eindelooze opgehouden hebben; alleen werd door den heer *Gendebien* de ontoereikendheid waargenomen, om het beheer van dat departement, zijn voormalig medelid van de oppositie, den heer *Ernst*, wegens dezelfs administratief beheer aan te vallen, inzonderheid met betrekking de zaak der uitdrijvingen onder het vorig ministerie, de jongste verandering onder het personeel der provinciale gouverneurs, enz., alsmede over eene uitdrukking betrekkelijk het duel, 't welk de heer *Ernst*, volgens den heer *Gendebien*, in den senaat met den naam van moord geschandvlekt had; terwijl eindelijk door deszelfs laatsten, naar het voorbeeld weder van de Fransche Kamer, een fragment uit eene vroegere redevoering van den heer *Ernst* medegedeeld werd, waarin deze gezegd had, dat men zich naar buitenlandsche denkbeelden, binnenslands alleen aan de constitutie moest houden. Toen men tot de sluiting der algemeene beraadslagingen wilde overgaan, was de kamer niet voltallig meer.

— Het belgisch eskadertje heeft voor een paar dagen het bassin te Antwerpen verlaten, om deszelfs positie op de Schelde te hernemen.

— In het vorig jaar hebben de uitgaven de inkomsten der stad Antwerpen met ruim 57,000 fr. overtroffen; men heeft dit deficit niet van gedeelte der leening, voor den bouw der nieuwe schouwburg bestemd, gedekt.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 97½, ⅝; Nap. 89; Sp. perpet. 45, 45⅛; 5 pCt. 27; Cortes 42½, 43.

— De Londensche over België ontvangen berigten loopen tot den 15den. Dezelve melden, onder anderen, dat de koning *van Wurtemberg* den volgenden dag de vreemde ministers op een groot gastmaal ontvangen zou. — De baron *van Zuylen*, wien de *Standard* uit bepaald zegt dat met eene bijzondere zending belast is, had den vorigen dag eene conferentie gehad met den hertog *van Aberdeen* op het bureau van de buitenlandsche zaken gehouden, alsmede verscheiden andere vreemde gezanten. — In de drukte der verkiezingen was in de beide laatstgenoemde dagen eenige kalmte gekomen, naardien die van de steden nu bijna afgeloopen waren en die van de graafschappen thans eerst begonnen.

— De hertog *von Leuchtenberg* is te Londen met de meeste onderscheiding en heeft het bezoek van de voornaamste personen ontvangen; dezelve heeft op zijne beurt een bezoek bij den hertog *van Wellington* afgelegd, die den jongdigen vorst naar Brighton zou vergezellen om hem aan den koning voor te stellen.

Men had te Londen weder berigten uit Portugal ontvangen. De jonge koningin had op nieuw, den 2den Januarij, de wetgevende kamers met eene aanspraak geopend, en daarin onder anderen te kennen gegeven, dat sedert het kort tijdsverloop tusschen de prorogatie der buitengewone en de tegenwoordige bijeenkomst der gewone Cortes, er noch in de gesteldheid buiten-, noch binnenslands eenige merkwaardige verandering was voorgevallen.

— Ter Londensche beurs van den 13den Januarij waren genoteerd: 3 pCt. gecons. 92¼; Ned. 2½ pCt. 54⅝; Cortes 38⅝; Portugal 37⅝; Bras. 80¾.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den Januarij.

Heden morgen leest men in den *Moniteur*:

» De koning heeft den heer *Serrurier*, zijnen minister te Washington, teruggeroepen. De minister van buitenlandsche zaken heeft dit besluit aan den minister der Vereenigde Staten te Parijs kenbaar gemaakt, daarbij voegende, dat de paspoorten, die hij ten gevolge dezer mededeeling mogt nodig hebben, ter zijner beschikking zijner tijd zouden zijn.

» Om de verbindtenissen door Frankrijk aangegaan na te komen zal het ontwerp van wet, dag tot de Noord-Amerikaansche schuldvordering betrekking heeft, morgen bij de kamer van afgevaardigden worden overgebragt. Men zal daarbij eene bepaling voegen, die ten doel heeft de belangen der Fransche natie, indien deze mogten bedreigd worden, te beschermen. «

Men wil dat de heer *Livingston* werkelijk zijne passporten gevraagd heeft, en heden of morgen vertrekken zal.

— De *Constitutionnel*, die voor eenige dagen, met andere oppositie-bladen, voorspelde, dat de maarschalk *Mortier* binnen kort zoude vervangen worden, verhaalt heden, dat men, gebrek opvullende aan ware redenen, als middelaar heeft in 't werk gesteld om te bewerken, dat de maarschalk zijnen post mogt behouden; waartoe hij den ook werkelijk zoude zijn besloten. Echter vermeent de oppositie in de kamer van afgevaardigden zoo veel ondersteuning te zullen vinden, dat het ministerie, zoo als het thans is samengesteld, nimmer de discussie over het budget zoude kunnen doorstaan.

— Men wil dat het gouvernement door den telegraaf werkelijk de tijding heeft ontvangen, dat de hertog *Fitz James* te Toulouse met eene geringe meerderheid tot afgevaardigde van zijn gekozen. Daarentegen werd te Nîmes de ministeriele kandidaat, de heer *Mahul* benoemd.

— De commissie van de kamer der Pairs, die met het onderzoek is belast van het ontwerp van wet, waarbij een buitengewoon krediet voor het proces van April zou worden verleend, heeft den hertog *de Broglie*, tot haren rapporteur benoemd, en zich, zoo men zegt, voor dat ontwerp verklaard.

— Van Toulon schrijft men, dat aldaar tot heede nog steeds eene groote werkzaamheid bestrijkt, daar er onophoudelijk kleinere vaartuigen naar verschillende bestemmingen worden uitgezonden. Daarenboven lag er steeds eene stoomboot gereed, om de depeches die uit de hoofdstad worden gewacht, naar de vloot of naar elders over te brengen.

— Heden (14 *Januarij*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 106,95; op tijd 107,05; 3 pCt. kont. 76,80; op tijd 76,90; Nap. tontes 96,50; Sp. perpet. 5 pCt. 44¾; 3 pCt. 27½; Cortes 42⅞.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den Januarij.

Z. K. H. de Prins *van Oranje* wordt heden te 's Gravenhage uit het hoofdkwartier verwacht. Hoogstdezelve zal het geboortefeest van H. K. K. H. de Kroonprinses, hetwelk den 19den invalt, te 's Hage vieren.

— De kolonel *C. H. L. M. H. S.*, baron *von Quade*, is als kommandant der 3de brigade van de reserve-afdeeling zeevol ontslagen, en aan hem het kommandement der tweede brigade van de tweede divisie opgedragen; terwijl de generaal-majoor *F. Knetsch*, kommanderende de 1ste brigade der reserve-divisie, tevens met het bevel over de 3de brigade is belast geworden.

— Naar men vernomen zijn de stedelijke en plaatselijke besturen, welke ten gevolge der ingevoerde wetten op de brandhoffen enz. voordragten tot regeling hunner plaatselijke belastingen moeten indienen, doch daaraan nog niet hebben kunnen voldoen, gemagtigd, om, in afwachting daarvan, aanvankelijk de heffing der belastingen op den tegenwoordigen voet te doen plaats hebben.

— Naar men verneemt is dezer dage van wege het hoofdbestuur herinnerd geworden, dat de brieven, welke het gewigt van eenen enkelen brief niet te boven gaan, en geadresseerd zijn aan onder-officieren of soldaten, of, in het algemeen, aan militairen beneden den rang van officier, *die zich in werkelijke dienst bij hunne korpsen aanwezig bevinden, en alzoo geene verblijfgangers*, tegen de betaling van slechts *tien centen*, tot aan de plaats der binnenlandsche bestemming, hoe groot ook de afstand zij, kunnen worden *gefrankeerd*. Op deze vermindering hebben geene aanspraak de kadets op de militaire scholen; moetende voor de aan hen geadresseerde brieven het volle port worden betaald. De leden der mobiele schuttenijen en van andere vrijwillige korpsen, mits beneden den rang van officier, staan gelijk met de gewone militairen, zoo lang zij in werkelijke dienst zijn uitgetrokken, dat zich bij het legor of in de hun aangewezene garnizoensplaats bevinden, en kunnen geene brieven tegen betaling van het verminderd frankeergeld worden aangeteekend. In dat geval worde het port van den gewonen maatstaf berekend. Het is verboden eenige handen brief in te sluiten in brieven, waarop men de betaling van het verminderd frankeergeld verlangt. Te zien zoogenaamd [illegible]

— Bij koninklijk besluit van 9 dezer (Staatsblad [illegible] door deelhebberen in de Westindische Maatschappij, gevestigd te Amsterdam, in hunne algemeene vergadering, op den [illegible] 1834 aldaar gehouden, met eenparigheid van stemmen [illegible]

besluit, tot wijziging van art. 55 der statuten van die Maatschappij, bekrachtigd, en mitsdien goedgekeurd, dat de in vermeld artikel vervatte bepaling, wegens eene uitbetaling aan de houders van eene vaste rente van 4 pCt., worde ingetrokken en buiten effect gesteld, zoodat, te beginnen met den eersten julij 1835, verder geene vaste jaarlijksche renten aan de aandeelhouders zal worden uitbetaald, dan voor zoo verre zulks, ter beloops van vier ten honderd uiterlijk, zal kunnen bestreden worden uit de behaalde zuivere winst, van ieder voorgaand afgeloopen boekjaar; terwijl de meerder gehaalde winst ten dien opzichte zal ingehouden worden ten verbeteringe der winst- en verlies-rekening, betwelk geschiedt zijnde, met instandhouding van deze nieuwe bepaling, alle de volgende vijf artikelen wederom in werking en toepassing zullen moeten gebragt.

Bij welgemeld koninklijk besluit wordt eindelijk bepaald, dat de verdere inhoud der maatschappelijke statuten van kracht blijven, en dienvolgens in allen deele zullen moeten worden nagekomen en opgevolgd.

— Op het rapport van den Engelschen consul te Rotterdam, den heer *Alex. Ferrier*, aan zijn gouvernement, wegens het loffelijk gedrag van den sloepschipper *Martinus van der Ham*, die met vier zijner makkers, met namen *Jan van der Ham*, *Pieter Nanninga*, *Martinus Styl* en *Harmen Zeeman*, met levensgevaar de equipagie van het Engelsch bataschip *Tamerlane*, dat op den 17den October des vorigen jaars bij de Kleine Haaken, nabij den Helder, gestrand was, gered heeft, hebben de Lords der Admiraliteit aan *Martinus van der Ham* 10 pond sterl. en 5 ponden aan elk zijner brave makkers toegelegd, als een blijk van erkentenis voor hun menschlievend bestaan. Ook vernemt men, dat het H. M. de Koningin van Engeland behaagd heeft aan schipper *M. van der Ham* een geschenk te zenden, ter herinnering aan zijne prijzelijke daad.

— In een der belgische bladen leest men het volgende:

„Het Amerikaansch driemastschip *Droma* is den 12den dezer te Antwerpen binnen gekomen, komende regtstreeks van Rio-de-Janeiro en hebbende eene lading van 7000 balen Braziliaansche koffij aan boord. Hetzelve is geconsigneerd aan het Amerikaansche huis *Barrow, Putnam en Comp.*, door een Amerikaansch huis van Rio (*Birckhead en Comp.* of *Mayswell Wright*). De koffij is te Rio gelicht uit de opbrengst van koopwaren, die uit Noord-Amerika waren uitgevoerd. Men zegt dezelve ter verkoop naar Antwerpen; en thans doet men zichzelven de vraag, welke *belgische artikelen* dit *Amerikaansch* vaartuig in ruiling der 7000 balen koffijbooneu zoude medevoeren?! — Het is hijna voor eene waarde van 700,000 fr., en, onder het beheer van een beter handelstelsel, zou de *Droma* veel dier monsters voortbrengselen, 't zij van onzen grond, 't zij onzer manufacturen, in valeur hebben genomen."

— Volgens berigten van den Rhijn zijn, ten gevolge van het ingevallen dooiweder, de schipbruggen over die riviet te Koblenz en te Kehlen, den 11den dezer hersteld geworden.

— In het afgeloopen jaar zijn de Sond gepasseerd 10615 schepen, zijnde 364 minder dan in 1833; daaronder waren 317 hollandsche schepen uit de Noord-Zee, en 369 uit de Oost-Zee komende.

— Men heeft te Segeberg, in het Holsteinsche, op eene zeer zonderlinge wijze, het 700jarige jubelfeest der grondlegging van die stad gevierd. Tegen middernacht van den laatsten dag des jaars trok een aanmerkelijk getal van ingezetenen, die zich daartoe op eene openbare plaats verzameld hadden, onder fakkellicht en met muziek naar den kalkberg, op welken voor 700 jaren, op keizer *Lotharius* bevel en volgens zijne persoonlijke verordening, de burg Segeburg, tot bescherming tegen en bedwang van de Wenden en alle Noord-Albingen, gebouwd werd. De rots beklommen hebbende, hief men een zijerstemmig statig gezang aan, hoewel van de gelegenheid verwaardigd was, en waarbij alle aanwezenden in eene ongemeen plegtige stemming gebragt waarden. Nadat hierop verschillende gemeente toasten op de plaats zelve ingesteld waren, begaf men zich naar de stad terug, om de plegtige rustingen in eene meer vrolijke stemming te veranderen.

— Zie hier eene nauwkeurige opgave van de bovenvermelde vorstelijke personen, die in het verlede jaar overleden zijn: de hertog van Wurtemberg; de prinses van Beauveau, geboren *Choiseul-Praslin*; de prins *Willem*, *Frederik*, *Nicolaas*, *Karel*, zoon van Z. K. H. den prins *Frederik* der Nederlanden; de aartshertogin *Maria Maximiliana Theresia*, dochter van den groot-hertog van Toskane; de zoon van *Leopold* te Brussel; de regerende hertog van Anhalt-Bernburg; de prins van Salm-Salm; de hertogin Louise van Wurtemberg; dom *Pedro*; de hertog *Albert* van Mecklenburg-Schwerin; Z. K. H. de hertog van Gloucester, schoonbroeder van den koning van Engeland; de prins *Willem Karel* van Hessen-Philippsthal (van Denemarken); en eindelijk de dey van Algiers.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den Januarij.

De Keizer van Rusland heeft den graaf *van Suchtelen*, die zich met eene bijzondere zending de Stokholm bevindt, de Andreasorde in briljanten verleend, tot erkentenis zijner uitstekende dienstijver en zijner pogingen ter bevordering der vriendschappelijke betrekkingen met het Zweedsche hof.

— De leden van den Zweedschen staatsraad, welke door de kommissie tot de constitutie aangeklaagd waren, hebben zich voor het Rijksgerigt in een breedvoerig geschrift verdedigd en betoogd, dat zij, zoo wel in de zaak zelve als in den vorm zich overeenkomstig de constitutie hebben gedragen, toen zij den Koning geraden hebben, de opheffing van het bekende voorstel, tot het doen eener veldtocht tegen Noorwegen, dat daartegen de bovengenoemde kommissie, door hem ingesteld, meende dat de grondwet gehandeld heeft, en dat, bijaldien ook die kommissie boven alle geregtelijke verantwoordelijkheid verheven is, dit echter de zedelijke verpligting niet uitsluit, om in alle gevallen met rijp en onpartijdig overleg en zonder tekortdoening van een anders regten, te werk te gaan.

Volgens den staat, door het Handelkollegie aan den Koning aangeboden, waren de handel en scheepvaart van Zweden gedurende het jaar 1833 wederom in bloei toegenomen. In 1832 bedroeg de invoer 13,757,000 en de uitvoer 14,647,000, en in 1833 is de invoer op 13,885,000 en de uitvoer op 16,902,000 gestegen. De Zweedsche fabrijken hebben in de laatste jaren groote vorderingen gemaakt, vooral hebben de west-gothlandsche boeren eene groote hoeveelheid katoenen stoffen geweven. De groote kopersmelterij in Fahlun heeft dit jaar 1,009,841 pond geleverd, en de overige koperwerken omtrent even zoo veel.

— De koning van Denemarken heeft den contra-admiraal, baron *Holden*, tot vice-admiraal benoemd, en den kommandeur *Stephanijen* tot contra-admiraal.

— De regering van het groothertogdom Hessen heeft onlangs een besluit bekend gemaakt, strekkende tot uitvoering van de beginsels der tusschen de Duitsche Staten gesloten verdragen, betrekkelijk de onderlinge vrije uitwisseling van goederen in de Staten der vereeniging door derzelver onderdanen. Die beginsels zijn: 1°. dat van de onderdanen van eenen der staten der vereeniging, die in een der andere handel of bedrijf willen hebben, of werk zoeken, geene belasting gevorderd zal worden, die niet door de hetzelfde beroep uitoefenende eigene onderdanen betaald wordt; 2°. dat fabrikanten, welke enkel voor de door hen gedrevene zaak inkoopen bewerkstelligen en handelreizigers, welke met stalen rondreizen om bestelliogen te zoeken, zoo zij in den Staat waar zij wonen tot de uitoefening van dit bedrijf geregtigd zijn, in de overige Staten der vereeniging door derzelver onderdanen in de gezegde 2de. 1°. dat van de onderdanen van eenen der staten der vereeniging, die in een der andere handel of bedrijf willen hebben, of werk zoeken, geene belasting gevorderd zal worden, die niet door de hetzelfde beroep uitoefenende eigene onderdanen betaald wordt; 2°. dat fabrikanten, welke enkel voor de door hen gedrevene zaak inkoopen bewerkstelligen en handelreizigers, welke met stalen rondreizen om bestelliogen te zoeken, zoo zij in den Staat waar zij wonen tot de uitoefening van dit bedrijf geregtigd zijn, in de overige Staten der vereeniging door derzelver onderdanen in de gezegde 2de. 3°. dat, bij het bezoeken van markten en messen om handel te drijven, in elken Staat der vereeniging, de onderdanen der overige Staten op gelijken voet als de eigene onderdanen behandeld zullen worden.

— Men zegt, dat het voorzittend kanton Bern de onlangs ontvangen nieuwe nota's, wier inhoud tot nog toe onbekend is, onbeantwoord zou hebben ter zijde gelegd.

Aan dit gerucht wordt echter daarom de minder geloof geslagen, daar, volgens de laatste stellige berigten, de staatsraad van dat kanton in de eerste week van dit jaar nog geene zittingen had gehouden.

— De zwitsersche gezant te Lissabon, de heer *Escherine* was den 5den dezer te Zurich overleden. De pruisische zaakgelastigde *von Olfers* heeft zijn karakter verlaten, doch de belangen van het gezantschap worden door zijnen legatie-secretaris waargenomen.

— Men heeft te Triest berigten uit Alexandrien ontvangen, vermeldende, dat de pest aldaar groote verwoesting aanrigt en ook meer dat binnenland schijnt door te dringen. Ook bevestigen die berigten, dat de voornaamste punten van verschil tusschen de Porte en *Mahomed*-ali zijn uit den weg geruimd, zoodanig dat *Ibrahim*-bassa, reeds werkelijk het district van Urfa zoude hebben ontruimd. De opstand in Albanie, waarvan voor eenigen tijd zoo veel werd opgegeven, schijnt, volgens andere berigten, niet algemeen te zijn, doch waren er hier en daar oproeren uitgebroken.

— In Servie meent men met het aanstaande voorjaar getogelijke pogingen aan te leggen. De oudste zoon en vermoedelijke troonopvolger van vorst *Milosch* was omtrent het midden der maand December gevaarlijk ziek.

ENGELAND.

LONDEN, den 24den Januarij.

Tot op dit oogenblik zijn er 372 Parlementsleden verkozen, waarvan, volgens de oppositie-bladen, 236 tot de partij der hervormers zouden behooren, 136 slechts tot de behoudende partij. Indien die berekening de verhouding van stemmen was, waarop het ministerie zich konden rekenen, is het ontwijfelbaar, dat de oppositie eene

bestaande meerderheid zonde hebben, zijl de verkiezingen in Ierland en Schotland, die grootendeels nog onbekend zijn, haar getal aanmerkelijk zal vergrooten. De voorstanders van het ministerie achter houden, staande, dat een derde of mogelijk wel de helft der Parlementsleden, die men onder hervormingsgezinden of Whigs rangschikt, het ministerie zal ondersteunen, indien hetzelve goede regerings-maatregelen voordraagt, en vooral ook op eene gematigde, welberadene wijze de afschaffing van misbruiken voorzet. Werkelijk hebben verscheidene mannen van invloed, die tot de partij der Whigs behoren, doen blijken eene gezindheid openlijk doen blijken; zoals bij voorbeeld de gewezen minister lord *Stanley*, die als kandidaat voor het graafschap Lancaster is opgetreden, en in eene, den 12den, voor de kiezers gehoudene redevoering verklaard heeft, dat indien vrijzinnige maatregelen door het tegenwoordig ministerie werden voorgesteld, hij, als eerlijk man, zich gedrongen zou voelen, om die te ondersteunen, zelfs al stelde hij geen volkomen vertrouwen in de personen der ministers. Hij heeft er bijgevoegd, dat de laatste verklaring van sir *Robert Peel* in zijn oog rondborstig en mannelijk was, en dat de aanbiedingen, door dien staatsman hem gedaan, om weder in het bestuur te treden, denzelfden stempel droegen; hebbende hij die aanbiedingen, vooral ook van de hand moeten wijzen, om de verdenking te ontgaan, als of zijne vroegere aftreding uit het ministerie *Grey* met slinksche oogmerken ware gepaard gegaan.

Bij de verkiezingen der graafschappen schijnen de tegenstanders van het tegenwoordig ministerie weinig kans te hebben.

— Blijkens de berigten uit Lissabon, tot den 3den Januarij ontvangen, was de jonge Koningin bij haren optogt naar het paleis der volgevende magt, voor de opening der gewone Cortes-vergadering, door het volk met buitengemeene hoelaan toejuichingen, hetgeen men toeschreef aan de uitgevaardigde liberale maatregelen, die de regering voor het openbaar vertrouwen geheeven had te moeten nemen. Men schrijft deze toejuichingen toe aan een pistoolschot, dat den avond te voren in de nabijheid van het paleis der Koningin was gevallen, en zoo sommigen meenden, op haren persoon gemunt was geweest. — Er werden te Lissabon menigvuldige feestbetoogen voor de ontvangst des hertogs *van Leuchtenberg* gemaakt.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De te *Berlijn* woonachtige voortreffelijke Componist, C. F. Mühling, een Hollander, is door het Braziliaansch gouvernement benoemd geworden tot keizerlijken Hofkapelmeester. — De Nestor der Duitsche letterkunde, de alom bekende August Ernst Langbein, is des middags van den 2 Januarij, in den ouderdom van 77 jaren en 4 maanden, aan verval van krachten, te *Berlijn* overleden, en den 6den daaraanvolgende ter aarde besteld.

Elberfeld. — Op de uitgestrekte schaarschheid van alle geneeskundige hulp, dat verre het grootste gedeelte der inwoners daarvan volstrektelijk verstoken is. Er zijn uitgestrekte streken, waar in vele jaren geen geneesheer geweest is. Het gevolg daarvan is, dat personen, die de genees- of heelkunde niet opzettelijk beoefend hebben, de praktijk uitoefenen; en onder deze lieden verdient vooral opmerking eene vrouw Schevie, die met veel zelfopoffering tot welzijn harer lijdende medemenschen werkzaam is. Zij heeft eene groote mate van genees- heel- en kruidkundige kennis verkregen, ontvangt uit *Kopenhagen* jaarlijks de nieuwst uitgekomene werken in die vakken, benevens het noodige voor haren huisapotheek, en onderscheidt zich door eene uitgebreide werkzaamheid.

Engeland. — Op den 29sten der vorige maands te *Bath*, in den ouderdom van 69 jaren, overleden, de Staats-oeconomist Malthus, een man, die door zijne werken *Theory of Rent*, *On Political Economy*, maar vooral door zijn *Essay on Population*, een Europeschen naam sich had verworven. Malthus had kortgeleden een werk had uitgegeven, voornamelijk met oogmerk, om de stelsels van Condorcet en Godwin over de volmaakbaarheid van den mensch te wederleggen, ging hij, doordrongen van het belang van dit onderwerp en bekend de den omvang der daarbij nodige kennis, in den jare 1800, alle, destijds voor Engelschen genaakbare, landen van *Europa* bezoeken en deed overal nasporingen naar alles, wat hij merkwaardigs, ten aanzien der bevolking van steden, dorpen, en het platte land oordeelde te zijn. Van deze zijne onderzoekingen heeft hij vervolgens gebruik gemaakt in eene nieuwe bearbeiding van zijn werk, 't welk eerst in 8° uitgegeven, toen in 4° het licht zag, en verscheidene herdrukken gehad heeft, en in de meeste Europesche talen is overgezet. De *Essay on Population*, is niet alleen als een staathuishoudkundig, maar ook als een zedekundig werk, een merkwaardig boek, en de nederdrukkelijke gevolgen, over de armoede, de onstatigheid en den onkuischheid, voor meer dan 30 jaren door Malthus gedaan, schijnt dat tijdsverloop in menigen opzigt door de ondervinding ongelukkig genoeg gestaafd te worden.

Frankrijk. — De *Tartuffe* van Molière is thans ook — om welke reden is ligt te begrijpen — in het Spaansch vertaald, en zelfs te *Madrid*, in tegenwoordigheid der Koningin-Regentes, den avond voor Kersmis, ten tooneele gevoerd. In dien nacht is ook door geheel *Spanje* een oud gebruik onder de militairen in acht genomen, 't welk een opmerkelijk overblijfsel is der Romeinsche Saturnaliën, welke op denzelfden tijd gevierd werden. In den nacht namelijk voor het Kersfeest, geven de Officieren van elke kompagnie aan hunne soldaten, in derzelver kwartieren, eenen maaltijd, en bedienen daarbij zelve de tafel. De soldaten maken dan rijmpjes tot lof hunner bevelhebbers, waarbij dan somtijds ook wel eens de een of ander met vrijmoedige schierts wordt doorgehaald.

Frankrijk. — De Heer Ravenel, onder-bibliothecaris der stad *Parijs*, is in het bezit gekomen van een afschrift der handschriften van J. J. Rousseau, welke in de openbare Boekerij van het kanton *Neufchatel* bewaard worden. Daaronder bevinden zich de *Pièces Justificatives* van de *Confessions*, waartoe de Schrijver zijne Lezers meermalen verwijst, doch waarvan de uitgave door de eerste uitgevers is nagelaten, om redenen van welvoeglijkheid, welke gezegd worden thans niet meer te bestaan. Er zal nu eene nieuwe uitgave van *Rousseau* in 't licht komen, waarin uit de gemelde handschriften talrijke bijvoegsels zullen gevonden worden. — Den 30sten der vorige maand is te *Thiais* in den ouderdom van 81 jaren overleden, de bouwkundige Durand, Professor in de bouwkunst aan de Polytechnische School, en Schrijver van een groot bouwkundig werk, waarin de gedenkteekenen van alle volken, waarvan afbeeldingen op dezelfde schaal geteekend bij het werk zijn gevoegd, met elkander worden vergeleken. Durand heeft ook zijne Lessen aan de Polytechnische School uitgegeven, in 2 deelen in 4°. Hij was lid der Akademiën van Beeldende Kunsten te *Antwerpen* en *Wilna* en Ridder van het Legioen van eer.

Nederlanden. — Het thans te *Amsterdam* gevestigde hoofdbestuur der Maatschappij tot bevordering der toonkunst heeft dezer dagen aangekondigd, dat zich als schrijver van de *Motett*, in het verslag der laatste algemeene vergadering, onder n°. 25 der ingezondene stukken vermeld, heeft doen kennen de Heer J. J. H. Verhulst, leerling van de Koninklijke Muziekschool te *'s Gravenhage*, aan wien de aan den componist van dit stukje toegezegde premie van aanmoediging van zes gouden dukaten is uitgereikt; alsmede, dat de schrijver der symphonie, onder n°. 26 voorkomende, is gebleken te zijn de Heer F. Fenij, toonkunstenaar te *Rotterdam*; dat deze Symphonie door de Maatschappij is aangekocht, en in de maand Februarij eerstkomende het licht zal zien, wanneer dezelve, ingevolge de wet, voor elk der leden, bij den penningmeester dunner afdeling, verkrijgbaar zal worden gesteld. — Onze geleerde Landgenoot de Baron van Westreenen van Tiellandt, bezitter eener kostbare Bibliotheek en Verzameling van oudheden, en bekend door onderscheidene schriften over oudheidkundige en bibliographische onderwerpen, heeft thans eene reis gedaan door *Engeland*, *Frankrijk*, *Zwitserland*, *Italië* en *Duitschland* en heeft vele kostbare en zeldzame voorwerpen, zoo voor zijne Boekerij als voor zijne Archeologische Verzameling medegebragt. Op zijne reis is deze Nederlandsche Geleerde met het Lidmaatschap van onderscheidene buitenlandsche instellingen voor Wetenschap en Kunst vereerd geworden, als te *Lyon*, *Marseille*, *Rome*, *Napels* en elders.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

SLOT-ARTIKEL.

Encaustiek of Waxschilderen. — Tweens volge N°. de verdiensten dezer schilderwijze hebbende doen kennen, zullen wij thans nog iets, omtrent derzelver geschiedenis en weder opdelving laten volgen. De menigvuldige nasporingen en proeven, welke den schilder de Montabert zijn gansche leven door hebben bezig gehouden, de verdiensten buiten allen twijfel gesteld hebbende, kan men vragen, hoe het schilderen met olieverw in het begin der 15de eeuw de overhand heeft kunnen erlangen: Het is omdat de oude behandeling in de barbaarschheid der middeleeuwen, even als zoo menige andere nuttige zaak, veranderd of verkeerd opgegeven was; de manier, om met wasverwen te schilderen was in onbruik geraakt, en de waterverw, welke men daarvoor in de plaats gesteld had, was ontbloot van kracht en duurzaamheid. Eene behoefte deed zich alzoo gevoelen. Jan van Eyk ook Jan van Brugge genoemd, voorzag in die behoefte; hij bragt weder eene schilderwijze aan het licht, waarvan men zich vier eeuwen te voren bediend had, zoals blijkt uit het handschrift van den schilder Theophilus, of liever, die door de ouden beproefd was geworden; want de keten, welke onze kunsten aan die der oudheid verbindt, is nimmer geheel verbroken geweest. Pompeji, van buiten en van binnen met wasverwschilderwerk versierd zijnde, zoude alleen den hoogen ouderdom van het schilderen met wasverwen bewijzen. Deze soort van schilderij is zelfs in Italie bewaard gebleven; wank, ofschoon het frescoschilderen er de overhand bekomen heeft, vindt men in verscheidene Italiaansche steden, en bijzonder te Milaan, het schilderen met wasverw op gedenkteekens weder. Giotto, Fra-Angelico di Fiesole enz. hebben die manier gebezigd, en zij werd ook in de vroegste scholen der hedendaagsche schilderkunst gebruikt. Men mag zelfs gelooven, dat het geheim van Jan van Eyk slechts ten deele tot de nakomelingschap overgebragt is, en dat deze kunstenaar zich van eenig mengsel bediende, dat ons onbekend is gebleven; dewijl de tijd, die ons schilderwerk zoo spoedig benadeelt, het zijne geëerbiedigd heeft.

Onderscheidene kunstenaars en geleerden van lateren tijd, hebben de encaustische schilderwijze der ouden nagespoord. Zij hebben geschriften daarover uitgegeven en proeven genomen. De Graaf de Caylus zoude misschien deze oude schilderwijze hebben teruggevonden en doen herleven, indien hij zich minder letterlijk aan den tekst van Plinius gehouden had

Zijne dwaling, te dezen opzigte is zelfs zoo veel te verwonderlijker, dewijl hij schilder was; maar hij was nog meer oudheidkenner, en de archeologische hoofdigheid is genoeg bekend. Het gevolgen, waarin men verkeerde, dat hierbij gebruik gemaakt werd van met vuur gemaalene was, waarmede men slechts den korten tijd van deszelfs vloeibaarheid konde schilderen, het ingewikkelde eener behandeling, die al te vreemd was aan de algemeene grondbeginselen van het koloriet, en de onvolmaaktheid van de alstoen verkregene uitkomsten, hebben zonder twijfel, in de school, vooroordeelen tegen de schilderwijze der ouden onderhouden. Maar tegenwoordig, nu het alleen maar aankomt op was, hetwelk in zelfstandigheden opgelost is, die geschikt zijn om het in eenen bestendigen staat van vloeibaarheid te houden; tegenwoordig, nu de tinten op het palet gemengd worden zooals zij op het schilderij moeten blijven, nu de aanwending der verwen voor het schilderen met was dezelfde is als voor het schilderen met olie; dat het resultaat dof of glipsterend kan zijn al naar zulks vereischt wordt; thans houdt alle vooringenomenheid op en het wasverschilderen moet weder in zwang komen.

De eer van de hedendaagsche kunst met dit nieuwe en schilderende hulpmiddel verrijkt te hebben, behoort alzoo aan M. DE MUNCKHOVEN, die thans de voldoening heeft dat zijne nasporingen en werken, op prijsgesteld worden, en getuige is van derzelver gunstig gevolg in zijn Vaderland.

In de kerk Notre-Dame de Lorette, te Parijs, zullen de 3 kapellen, welke aan het talent van de schilders ORSEL, ROGER en PERRIN zijn toevertrouwd, met wasverw geschilderd worden; ook heeft de Koning van Frankrijk verlangd, dat men deze schilderwijze der ouden voortaan bij voorkeur in de gebouwen der Kroon zoude bezigen. Het is echter niet te verzekeren, dat men geene moeijelijkheden zal ondervinden, zelfs misrekeningen in de praktijk; want om eene schilderwijze tot hare geheele volmaaktheid te brengen, moet het gebruik er van algemeen zijn; maar van heden af, kan men zeggen, dat de kunst, in het wasverwschilderen, eenen wezenlijken rijkdom verworven heeft. Ook beschouwen al de Fransche kunstenaars, belast met de versiering van gedenkteekens, deze schilderwijze als het eenige middel, waarvan men met goed gevolg tot dat einde gebruik kan maken.

Graanmarkt te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 16den Januarij.*

TARWE. — Prijshoudende: 134 ℔ Rost. ƒ 180; - 126 Pommersch ƒ 155 bij groote partij; - 124 bonte Eider ƒ 146.
ROGGE. — Iets flaauw: 126 ℔ Drentsche ƒ 130.
GERST. — Stil: 112 ℔ Rostocker ƒ 118.
HAVER. — Wel zoo graag: 81 ℔ Fijne ƒ 85, 90; - 77 Voer ƒ 83.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

VRIJDAG, *den 16den Januarij.*

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h. u.
NEDERLAND.				
Werk. Schuld	2½	54⅝	54⅞	54⅞
dito dito	5	100 3/16	100¼	100¼
Uitgestel. dito.		1 7/32	1 9/32	1 7/32
Kansbill. dito.		24⅝	24⅝	
Amort. Synd.	4½	93 1/16	93⅞	93 1/16
Dito dito.	5	76½		
Amsterdam	6	100¼		
Obligatiën	5	100	100 5/16	
Loopingen 1831	6			
Hand.-Maats.	4½	104	104½	104½
FRANKRIJK.				
1as. Grootb.	3			
ENGELAND.				
Dito 1 en 2 Aug.	3			
SPANJE.				
Certific. Amst.	5	45⅜	45⅜	45⅜
Dito ƒ 1000.	3	27½	27¾	27 11/16
Uitg. 5 pCt. Sch.	5	15⅝	16 1/16	16
Cert. B. Lond.	5	43⅜	43⅝	43 9/16
NAPELS.				
Certific. L. & B.	5			
Dito Falc. & C.	5	90⅝	90⅜	
Leen. Lond. R.	5			
PORTUGAL.				
Obl. Hope	5	108⅞		
Dito. 1832	5	104		

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers 4 en h. u.
Cert. dito 1832	5	98¾	98⅞	
Obl. te Lond.	5	100		
Cert. te Hamb.	5	98⅜		
Ins. in Assig.	6	69	69 7/16	69 5/16
Certific. dito	6	69 7/16		
POLEN.				
Aand. L. ƒ 300		126½		
PRUISSEN.				
Dito dito R. 50.		113¼	113¾	113½
Neg. L. 1830.	4			
OOSTENRIJK.				
Aand. L. ƒ 100.				
Dito dito 250.	4			
Metalliek.	5	99½	99⅝	
Dito Legen.	5	99½		
Dito.	2½	53⅞	54	
Obl. Goll & C.	5			
Dito.	4			
Ween. B. act.	3			
N. Ween. Aand.		717	719	718
DENEMARKEN.				
Leen te Lond.	3			
BRAZILIEN.				
Dito Raisch.	5	80¼	81	80⅞
GRIEKSCHE				
Dito te Lond.	5			

Men verlangt terstond eene *bekwame* KINDERMEID, van een braaf en zedelijk gedrag en van de beste getuigschriften voorzien. Nader onderricht bij de Uitgevers dezer.

VERKOOPINGEN VAN EIKEN BOOMEN TE 's PRINCENHAGE.

J. A. C. SIMON, Secretaris te 's Princenhage, zal voor zijne Principalen deze Verkoopen; den 28sten Januarij 1835, voormiddags ten 10 ure, op de Heerlijkheid *Gageldonk*:

25 Kavelen zware EIKEN BOOMEN, staande op Gageldonk, nabij de Schrevenvaart. Te bevragen bij JAN NOTEN op Gageldonk.

Ten den 4den Februarij 1835, voormiddags ten 10 ure, ten herberge van H. SCHRAUWEN:

17 Kavelen zware EIKEN BOOMEN, staande op Elsen en Vechtschoot. Te bevragen bij JACOBUS HUYBRECHTS op Elsen en bij de Wed. J. VAN POPPEL in Vechtschoot.

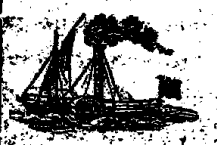

DE

's Hertogenbossche STOOMBOOT-SOCIETEIT

maakt bekend, dat op *heden* den 16den Januarij 1835, wederom hare gewone dagelijksche STOOMBOOT-DIENST zal plaats hebben van *'s HERTOGENBOSCH* op *GORINCHEM* *vice versa*, des morgens ten 8 ure van *'s Hertogenbosch* en des namiddags ten 12 ure van *Gorinchem*.

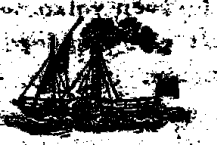

STOOMJAGT

PRINSES MARIANNE,

van *MIDDELBURG* naar *ROTTERDAM*,

Januarij 1835.

Van *Middelburg*.	Van *Rotterdam*.
Zondag den 25, 's morg. 6½ uur	Dingsdag den 20, 's morg. 7 uur

*** Bij F. P. STERK, te Breda, is van de pers gekomen en alom verzonden:

1°. VRIJMOEDIGE BRIEVEN OVER ALGEMEENE BELANGEN. I. *Wat vooruitzigt opent zich met den aanvang des Nieuwen Jaarkrings?* Prijs 30 cents.

2°. VRIJMOEDIGE BESCHOUWING VAN DE LANDMAGT IN NEERLANDS OOST-INDIËN. 75 ct.

3°. CATALOGUS eener Verzameling Boeken, welke ten zijnen huize zullen worden verkocht, op Dingsdag den 27sten Januarij en volgende dagen, gedeeltelijk nagelaten door den Wel-Ew. Heer R. DE KLOPPER, in leven *Predikant bij de Evangel. Luthersche Gemeente te Breda.*

4°. MARQUIS DE TROUARS, een Noordsch Jongelingschap bij den aanvang van het Jaar 1835. 30 ct.

5°. ——, een Hollandsch Krijgsheer bij den aanvang van het Jaar 1835. 30 ct.

NB. N°. 4 en 5 worden niet in Commissie uitgegeven.

Van het bij Inteekening uit te geven Werk, getiteld: GRONDBEGINSELEN der NATUURKUNDIGE WETENSCHAPPEN, zal de 1e Aflevering tegen het einde dezer maand gereedigd.

*** Bij den Boekhandelaar J. VAN HOUTRIJVE, Jr., te *Dordrecht*, zijn van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld de volgende werken:

I. D. SERRURIER, Sermon sur l'attachement aux principes de la reformation etc. . . . . ƒ —,30

II. Mr. P. S. SCHULL en A. v. d. HOOP, Bijdragen tot Boeken- en Menschenkennis, 3de Deel, 4de Stukje. Hetzelfde 4 Stukken compleet. . . . . ƒ 8,—.

III. A. v. d. HOOP, Jr., Johanna Shore, Treurspel in 5 bedrijven. . . . . ƒ 1,20.

Nog zijn eenige Ex. verkrijgbaar van

IV. ——, het Slot van Hasselaerode, berijmd Verhaal, met een Blad in cartons. . . . . ƒ 3,40

V. —— en Mr. P. S. SCHULL, Vertellingen in Proza en Poëzij, in cartons. . . . . ƒ 2,50.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

is verkrijgbaar:

I. **PRÉCIS DE LA CAMPAGNE DE JAVA**, en 1811; par le duc BERNARD DE SAXE-WEIMAR-EISENACH, Lieutenant-Général au service de S. M. le Roi des Pays-Bas. Enrichi de cartes et plans, 1 vol. gr. in-8°. . . . . ƒ 4,80.

II. **DU ROYAUME DES PAYS-BAS**, par le Baron DE KEVERBERG, Commandeur de l'ordre Royal du Lion Belgique, membre du Conseil d'Etat, Pyriat sans l'Empire. Tome I. - 1e Livraison.

NB. Cet Ouvrage, divisé en Trois Tomes, sera imprimé sur beau papier vélin satiné, en caractères neufs, et publié en *cinq volumes* ou livraisons d'environ 20 feuilles chaque, au prix de ƒ 2,60 le volume.

DE BOVENGENOEMDEN ZIET HET LICHT:

Mr. G. DORN SEIFFEN'S HANDBOEK DER ALGEMEENE GESCHIEDENIS. 5e *Deel*, 2e *of Laatste Stuk*. Inhoudende de *Nieuwe Geschiedenis*, behandeld tot den jare 1832. Ieder Deel dezer *Algemene Geschiedenis*, blijft afzonderlijk verkrijgbaar, bevattende het 1e deel, *de Geschiedenis der Oostersche Volken*; het 2e deel, *de Grieken*; het 3e deel, *de Romeinen*; het 4e deel, *de Middeleeuwen* en het 5e deel, 1e en 2e stuk, *de Nieuwe Geschiedenis* tot den jare 1832.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.